

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Історичний факультет

Кафедра давньої та нової історії України

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана з науково-педагогічної і навчальної роботи Пшеничний Т.Ю.

09 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Соціальна історія

для студентів

галузь знань **03 Гуманітарні науки**
спеціальність **032 «Історія та археологія»**
освітній рівень **другий (магістерський)**
освітня програма **Історія України**

вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	5
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: Сокирко Олексій Григорович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри давньої та нової історії України

Пролонговано: на 20 22 / 20 23 н.р. «25» 2 / 2023 р.

(підпис, ПІБ, дата)

на 20   / 20   н.р. (   ) «   » 20   р.

(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Сокирко Олексій Григорович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри давньої та нової історії України

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри давньої та нової
історії України

Колесник В.Ф.

Протокол № 12 від « 30 » 06 2021р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від « 26 » серпня 2021 року № 7

Голова науково-методичної комісії

Терес Н.В.

ВСТУП

1. Мета дисципліни – осмислення і аналіз історичного процесу, як комплексного феномену з урахуванням останніх здобутків соціально-гуманітарних наук, зокрема теоретичних і практичних напрацювань соціологічної науки; представлення історичних феноменів і явищ не як послідовності окремих дат, фактів та подій, а як процесу розвитку й змін особистості, родини, суспільства, та всіх соціально детермінованих інститутів і процесів: суспільного та політичного устрою, економік, армій, культурних та мистецьких процесів і явищ. Курс має на меті узагальнити історичні знання й прищепити студентам широкі методологічні погляди та методичні навички для глибшого осягнення сенсу, логіки й тенденцій розвитку людського суспільства в минулому, впливу соціальних структур, процесів та форм свідомості на всі галузі життєдіяльності людської цивілізації.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* основні особливості та характерні риси соціальних структур і процесів на прикладі різних цивілізацій та історичних епох.
2. *Вміти* охарактеризувати основні тенденції розвитку суспільства в різних історичних епохах.
3. *Володіти елементарними навичками* джерельної критики, історичного аналізу, архівного пошуку.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна „Соціальні історія: методологія та методика” є складовою циклу обов'язкових дисциплін студентів освітньо-кваліфікаційного рівня „магістр”. Соціальні історія, як галузь історичної науки, включає в себе всі чільні форми й функції історичного знання, використовує методологію та теорію історичної науки із залученням методологічних і методичних підходів соціології; методи й джерела їх вивчення, вітчизняну історію як частину загальноосвітнього історичного та соціо-культурного процесу.

3. Завдання (навчальні цілі): Виробити у студентів навички самостійної дослідницької роботи в галузі соціальної історії, дати їм уявлення про основні підходи, методи й методики соціологічного дослідження, орієнтованого на потреби історичного пізнання різних історичних феноменів (суспільства, держави, релігії, економіки, мистецтва тощо).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	<i>Знати</i> основні терміни, поняття та історію становлення і розвитку соціальної історії	<i>Лекція</i>	<i>Контрольна робота 1 (тест)</i>	10%
1.2	<i>Знати</i> теоретико-методологічні основи історичного пошуку.	<i>Лекція</i>	<i>Контрольна робота 2 (тест)</i>	10%
2.1	<i>Вміти</i> характеризувати положення основних практичних етапів реконструкції мікро- та макросоціальних груп.	<i>Лекція, семінар</i>	<i>Есе</i>	10%
2.2	<i>Вміти</i> критично аналізувати історичні джерела	<i>Лекція, семінар</i>	<i>Есе</i>	10%
3.1	<i>Підтримувати</i> наукову дискусію на тему чільних проблем соціальної історії.	<i>Семінар</i>	<i>Усне опитування</i>	20%

4.1	Прийняти рішення щодо можливостей застосування результатів і методів курсу у власному науковому дослідженні.	Семінар	Іспит	20%
4.2	Здійснювати моделювання та аналіз з метою детального вивчення і відтворення соціальних структур та процесів минулого	Семінар	Іспит	20%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код) Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2.	2.1	2.2	3.1	4.1	4.2
ПРН 1. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми історії мистецтва та сучасної історичної науки загалом, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.	+	+				+	
ПРН 2. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.				+	+		
ПРН 3. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проекти з урахуванням сучасних методологічних підходів.					+		+
ПРН 13. Застосовувати набуті знання, результати досліджень з вітчизняної історії у формуванні ціннісних орієнтирів, громадянської свідомості й суспільної відповідальності громадян					+	+	
ПРН 16.1. Знати базові методологічні підходи дослідження родоводів та сімейних історій			+				
ПРН 17.1. Розуміти і оцінювати вплив сучасних тенденцій розвитку історичної науки на вивчення історії України					+		

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота 1, (тест): РН 1.1, 1.3. – 11 балів/6 балів.
2. Контрольна робота 2 (тест): РН 1.2, 1.4 – 11 балів/6 балів.
3. Есе 1: РН 4.1, 4.2 – 4 бали/3 бали.

4. Есе 2: РН 4.1, 4.2 – 4 бали/3 бали.

5. Оцінювання роботи під час семінарських занять ЗМ1: РН 2.1-2.2 – 10 балів.

6. Оцінювання роботи під час семінарських занять ЗМ2: РН 2.3-2.4 – 10 балів.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання – екзамен;

- максимальна кількість балів, які може отримати студент – 40 балів;

- форма проведення екзамену – письмова, види завдань – завдання, які потребують розгорнутих відповідей;

- мінімальний пороговий рівень екзаменаційної оцінки, за якої іспит вважається складеним – **24 бали.**

Необхідна умова допуску до екзамену: студент не допускається до екзамену, якщо під час семестру набрав менше ніж 20 балів (критично-розрахунковий мінімум). Рекомендований мінімум допуску до екзамену 36 балів.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані під час семінарів (усні опитування); бали, отримані за виконання рефератів; бали, отримані під час модульного контролю (за виконання тестових завдань), а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (екзамену), а саме: за виконання запропонованих завдань.

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-5, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 6-11.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, усне опитування, есе) і підсумкове оцінювання (екзамен).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (екзамен) – максимум 40 балів).

Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Екзамен
Соціальна історія як галузь історичної науки			Дослідницька практика соціальної історії			
31 заліковий бал (максимум)			29 залікових балів (максимум)			40 балів (максимум)
Самостійна робота (есе)	Семінари	Модульний контроль	Самостійна робота (есе)	Семінари	Модульний контроль	
4 (максимум)	14 (максимум)	12 (максимум)	4 (максимум)	14 (максимум)	12 (максимум)	

Упродовж семестру оцінюється робота студента **під час кожного семінару** (доповідь, доповнення, участь у дискусії). Під час семінару студент має можливість досягти від 0,5 до 2 балів. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

1.	повнота розкриття питання	0,5 бала;
2.	логіка викладення	0,5 бала;
3.	використання основної і додаткової літератури	0,5 бала;
4.	аналітичні міркування, вміння робити висновки	0,5 бала.

Есе студент подає викладачеві на останньому семінарі кожного Змістового модулю, зокрема Есе 1 (остання декада березня) і Есе 2 (остання декада травня). Критеріями оцінки самостійної роботи студента є:

5.	глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція	4 бали;
6.	тема розкрита неповно	3 бали;
7.	реферат суто компілятивного рівня	2 бали;
8.	розкритий лише окремий аспект	1 бал.

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **контрольні роботи** у формі тестування, зокрема Контрольна робота 1 (остання декада березня) і Контрольна робота 2 (остання декада травня). Завдання з тестування містить 12 запитань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1 бал.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Екзаменаційний білет містить два завдання, кожне з яких оцінюється в 20 балів. Критеріями оцінювання відповіді є:

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми	19-20
Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу	16-18
Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання	13-15
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки	10-12
Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми	7-9
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу	4-6
Відповідь має значні помилки	1-3

Умовою допуску до екзамену є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 20 балів (**критично-розрахунковий мінімум**). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт. **Рекомендований мінімум** для допуску до екзамену – 36 балів.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Екзамен	Підсумкова оцінка
Мінімум	19	17	24	60
Максимум	31	29	40	100

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять

№ п/п	Назва теми*	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
Частина 1. Історія і теорія генеалогії				
1.	Вступ. Проблематика курсу	2	2	10
2.	Тема 1. Народження соціальної історії як історіографічної галузі	4		
3.	Тема 2. Сучасний стан, здобутки і перспективи розвитку соціальної історії	2	2	10
4.	Тема 3. Понятійний апарат соціальної історії	4	-	20
5.	Тема 4. Дослідницькі методики та їх застосування	4		
	<i>Індивідуальне завдання 1</i>	-	-	10
	<i>Контрольна робота 1</i>	1	1	-
Частина 2. Дослідницька практика соціальної історії				
6.	Тема 5. Дослідження історії соціальних структур і процесів	4	4	20
7.	Тема 6. Місто і село в дослідженнях з соціальної історії	2	2	20
8.	Тема 7. Соціальна історія та історична антропологія	4	2	
9.	Тема 8. Макро- та мікроаналіз в соціальній історії	4	2	
10.	Тема 6. Соціальна історія речей	2		
	<i>Індивідуальне завдання 2</i>	-	-	10
	<i>Контрольна робота 2</i>	1	-	-
	<i>Підсумкова контрольна робота</i>		1	
	ВСЬОГО	34	16	100

Загальний обсяг 150 год., в тому числі:

Лекцій – 34 год.

Семінари – 16 год.

Самостійна робота – 100 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Гідденс Е. Соціологія. - К., 1999.
2. Заярнюк А. Про те, як соціальна історія ставала культурною //Україна Модерна. — 2005, №9.
3. Паніна Н. Технологія соціологічного дослідження. - Київ: 2007.

4. Яковенко Н. Вступ до історії. - К., 2007.
5. Encyclopedia of European social history from 1350 to 2000 Peter N. Stearns, editor-in-chief., vol. 1-2, Charles Scribner's Sons, 2001.
6. Handbook of Historical Sociology /Edited by Gerard Delanty and Engin F. Isin, SAGE Publications, 2003.

Додаткові:

1. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика /Перекл. з нім., післям. та комент. О. Погорілого.— Київ, 1998.-
2. Норберт Е. Процес цивілізації. Соціогенетичні і психогенетичні дослідження.— Київ: «Перун», 2003
3. Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія: Посібник для студентів історичних спеціальностей університетів. – Львів: ПАІС, 2007.
4. Історія українського козацтва: Нариси в 2-х тт. - К., 2007. - тт.1-2.
5. Історія українського селянства: Нариси в 2-х тт. - К., 2006. - тт.1-2.
6. Капраль М . Національні громади Львова XVI–XVIII ст. (соціально-правові взаємини) / Львівський національний університет ім. Івана Франка, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М . С. Грушевського НАН України. – Львів, 2003.
7. Eley, Geoff. A Crooked Line: From Cultural History to the History of Society, 2005.
8. Hobsbawm Eric J., Bandits. - Weidenfeld & Nicolson , 1969.
9. Lloyd, Christopher. Explanation in Social History. B. Blackwell, 1986.
10. Sztompka Piotr, Socjologia codzienności (red. z Małgorzatą Bogunią-Borowską) (Wyd. Znak, Kraków 2008)
11. Sztompka Piotr, Lektury (red. z Markiem Kucią) (Wyd. Znak, Kraków 2009)
12. Яковенко Н. Вступ до історії. - К., 2007.